

Per Nordmark, Reseberättelse ASSH Travelling Fellow & Shriners Philadelphia

23/9 till 22/10 2023

ASSH - International Travelling Fellowship

I anslutning till American Society for Surgery of the Hand (ASSH) årliga kongress anordnas s.k. International Travelling Fellowships. Dessa består av en reseplan utarbetad av ASSH med deltagande under själva kongressveckan, samt besök på fyra kliniker veckorna före och efter kongressen. Deltagare, som i år behövde vara under 45 år, nomineras av vardera lands egna handkirurgiska föreningar. Som ansökan skickas rekommendationsbrev från föreningen samt CV till ASSH. I slutet av juni 2023 nåddes jag av beskedet att jag blivit Sveriges representant som ASSH International Travelling Fellow. Resplan och resesällskap (fellows från tre andra länder) presenterades ca 1,5 månader före resans början. Min resväg blev Baltimore-Philadelphia-Toronto-Chicago-Charlottesville, och mitt resesällskap bestod av kollegor från Hong Kong, Kanada och Australien. En period av intensivt sökande av lämpliga hotell, flyg/tåg-resor, och mejlande/whatsapp:ande med dessa kollegor tog vid. Tack vare detta och rekommendationer om boende från värdklinikerna fick vi ihop en någorlunda samlad gemensam plan för hotell och resor.

Även om förväntningarna på resan var stora på resan, så var det med tungt sinne jag lämnade familjen hemma i en månad för att resa runt i Nordamerika med tre tills dess för mig okända personer från världens alla hörn.

Baltimore

Väl på plats på resans första stopp, Baltimore och Curtis National Hand Center, togs vi emot av James Higgins, klinikens chef. En energifull person som snabbt slog an tonen med varmt och personligt bemötande samt stort engagemang i sina patienter, sin personal och även oss gästande fellows. Med imponerande resurser, som t.ex. kadaverlabb med dissektion tillsammans med Sami Tuffaha från Johns Hopkins som avslutning på första dagen. Och ånyo dissektion 06:30 påföljande morgon som förberedelse inför den dagens operationer, som bl.a. innehöll lunatumrekonstruktion av Mb Kienböck Lichtman grad 3b med MFC vaskulariserat graft på en idrottsaktiv äldre tonårings dominant hand. James "Jim" Higgins får remisser på liknande fall från hela Nordamerika och har en imponerande rad av lyckade operationer med liknande fall. Diskussioner kring resultat, risker och eventuella problem från donatorsområdet vid knät hölls med de opererande på Centret och bland oss besökande fellows. Insikter från detta var dels att se skickligheten i operationsteamet att göra rekonstruktionen, förståelsen att den skicklighet grundas i att ha gjort/göra många fall, men även funderingar väcktes kring t.ex. utfall efter operation jämfört med andra operationsalternativ som är tekniskt enklare, men kanske ger samma typ av rörelseomfång. Andra samtidiga fall pågick på intilliggande salar, och vi fick fri lejd att observera det vi ville av dessa. Med resande fellows från fyra länder med olika sjukvårdssystem och erfarenheter blev diskussionerna ofta givande, oavsett om det gällde stort eller smått. På många sätt var upplägget med resesällskap på det viset ett smart arrangemang för alla inblandade; vi fick utbyte av ställena vi besökte, utbyte av varandras erfarenheter från hemländerna, men de ställen som vi besökte fick också våra angreppssätt att förhålla sig till. Av flera uppenbara skäl är skillnaderna färre än likheterna inom handkirurgvärlden - beakta t.ex. att vi är en relativt ung specialitet med ett gemensamt "familjetråd".

ASSH International Travelling Fellows 2023 och Dr Sami Tuffaha –
vid dissektionsföreläsning arla morgonstund

Travelling Fellows och Dr James Higgins vid middag ASSH Kongress.

Philadelphia

Igen sken det personliga engagemanget igenom. På Shriners Hospital for Children i Philadelphia blev vi personligt omhändertagna av Scott Kozin och Dan Zlotolow, samt deras nya partner Eugene Park. Ett engagemang som sträckte sig utanför klinikens väggar, vilket bl.a. visades av ett 4 A4-sidor långt dokument om rekommenderade restauranger och matställen i Philadelphia som de sammanfattat och mejlat till oss två dagar innan vi kom till Philadelphia. Tanken att vi Européer "work to live" och att nordamerikanerna "live to work" ställer sig lite på sin spets när man ser hur de tar sig an sin fritid.

Shriners Children's Hospital baseras på en filantropisk orden grundad 1870, sprungen ur frimurarna, men sedan 1920-talet helt inriktad på att hjälpa barn som behöver sjukvård. Donationer ligger bakom 22 sjukhus. Upptaget av patienter till sjukhuset i Philadelphia är såväl lokalt, nationellt som internationellt och baseras på ett remitteringsförfarande där en kommitté godkänner resa och behandling på sjukhuset. All vård är gratis för det vårdtillfälle som godkänns. Dessa två dagarna på Shriners gav en bred inblick i barnhandkirurgi med fokus på operationer på två parallella operationssalar där vi fellows gick mellan: plexuskirurgi, hyperselektiv neurektomi, sentransfereringar, osteotomier, artroskopi, botox, intrauterint compartmentsyndrom m.m. Eftersom en operation blev kortare än planerat, hade vi dessutom en hel eftermiddag med en akademisk session där vi presenterade våra egna kliniker, forskning och hade falldiskussioner. Som ett exempel på det personliga engagemang som bjöds kan nämnas att lördagen efter dag 2 på Shriners så hade Scott Kozin ordnat en privat visning på konsthallen The Barnes Foundation, en privat samling med mer än 100 tavlor av Monet, Renoir, van Gogh m.m. Efter en intensiv första vecka tillsammans med resesällskapet, med gemensamma måltider, bilfärder och delvis inbrott i varandras vardagsliv (d.v.s. facetime:ande med familjerna i hemländerna), kändes det som att vi känt varandra betydligt längre när vi åkte vidare mot nästa stopp på resan.

Dan Zlotolow, Eugene Park, Assaf Kader (Kanada), Esther Chow (Hong Kong), Will Alexander (Australien), jag, Scott Kozin, Brynn Hathaway (ST-läkare), Tim Irwin (Fellow 1 år)

ASSH Kongress Toronto

Andra veckan på resan bjöd på American Society for Surgery of the Hand (ASSH) årliga kongress, som detta år hölls i ett sommarvarmt Toronto. Med ca 3800 medlemmar från hela världen och krav på nordamerikanska medlemmar att delta i minst ett möte var tredje år, och med i år dessutom förstärkning av SHF som internationell gästförening, var kongressen välbesökt! Kopplingen till Sverige kom från årets ordförande för ASSH, Jennifer Wolf, i form av att hon disputerat på Lunds Universitet med Isam Atroshi som huvudhandledare – efter ett tidigare besök som travelling fellow hos just honom. Rubriken för kongressen var 'Engage!' och uppmuntran till engagemang var temat för Jennifer Wolfs öppningspresentation: engagemang i patienter, kollegor, arbetsplatsen, familj och vänner mm. Att som resande fellow få inblick i Jennifers och de andra värdarnas arbetsvardag - och ibland "vanliga" vardag – visade glädjande att orden om engagemang även omsattes i praktiken.

De första dagarna av kongressen innehöll framförallt förkurser ('pre-courses') med etablerade kirurger som föreläste och höll i teoretiska och/eller praktiska moment under en hel för- eller eftermiddag. Jag fick möjligheten att delta i två sådana förkurser. En med temat nerv- och sentransfereringar som hölls av bl.a. Amy Moore och Scott Kozin. Kursen innehöll praktisk kadaverdissektion med möjlighet att träna på sen/nervtransfers. Då mitt preparat innehöll en anatomisk variation med musculocutaneusnerv som utgick mer distalt från medianusnerv på överarmsnivå, blev jag tillfälligt "the village celebrity", med bl.a. Susan Mackinnon och Jayme Bertelli som sittande gästassistenter vid operationsbordet. Helt klart en minnesvärd bonus! Förmiddagskursen var intensiv och facultyn bestod av många namnkunniga personer förutom ovan nämnda bl.a. Lars Dahlin

Den andra förkursen som jag deltog i hade rubriken 'Everything but a Wrist Fusion' och hölls av Simon Farnebo, med bland annat Peter Axelsson och Maria Wilcke som medlemmar i fakulteten. Det var en lärorik eftermiddag med föreläsningar och fallstudier. Det som framstod som mest nytt och spännande var Frederik Versteckens presentation om 3D-utskrivna carpalben i titan. Han visade bland annat ett fall med en femårsuppföljning av ett 3D-utskrivet scaphoideum, med både filmer som visade rörlighet och genomlysning som visade ett till synes normalt rörelsemönster i carpus, inklusive det 3D-utskrivna benet. Det var häpnadsväckande! Som en skeptiker funderar jag naturligtvis på hur många misslyckade fall som krävts för att uppnå ett sådant lyckat resultat, samtidigt som det är viktigt att någon är en pionjär och driver utvecklingen framåt. Det kommer att bli spännande att följa den här utvecklingen framöver.

Peter och Maria, tillsammans med Magnus Tägil och Elisabeth Hagert, försvarade även den svenska handkirurgins rykte i en handkirurgisk "battle" med temat 'Debating the Evidence in Hand Surgery Treatment: Canada vs US vs Sweden'.

Debatten inkluderade fyra patientfall som diskuterades. Det tydligaste intrycket jag fick från den andra förkursen och handkirurgi-"battlen" var att jag fick möjlighet att kalibrera den svenska handkirurgin i förhållande till internationell handkirurgi och kunde med stolthet konstatera att vi fortfarande håller en hög standard.

Paneldebatten, ASSH Kongressen. Canada vs Sweden vs USA

Som så ofta på kongresser går dagarna snabbt och är fyllda med parallella scheman. Det är nästan slumpen som avgör om man går på presentation A, B eller C. Jag valde att följa ett spår inom nervkirurgi under de följande dagarna och är, utan att veta exakt vad jag missade i de andra spåren, glad över mitt val. Från presentationer om elektrofysiologiska undersökningar till nervtransplantationer, det var lärorikt. Jag är osäker om det berodde på min kalibrering av den svenska handkirurgin gentemot den internationella handkirurgin, eller om det var resultatet av mina personliga möten på klinikerna som vi besökte och de många diskussioner jag hade med framstående experter, men jag kände mig mer bekväm med att diskutera och samtala med andra kända namn inom området än tidigare. Trots den välbesökta kongressen fanns det möjligheter till sådana samtal, särskilt under mindre sessioner där antalet deltagare var begränsat, som exempelvis en nervtransplantationsworkshop med Amy Moore med endast ca 15 personer eller ett seminarium om spasticitet med Dan Zlotolow, Caroline Leclerc med flera i panelen, där publiken bestod av cirka 30 personer.

Kongressen innehöll även en stor utställningshall med presentationer av utrustning från olika tillverkare. Många nya innovationer presenterades, och jag måste erkänna att jag mötte vissa av dem med viss skepticism. Tiden får utvisa om de får fotfäste på den europeiska marknaden.

En annan del av kongressen bestod av så kallade e-posters, det vill säga posters som presenterades på dataskärmar i stället för tryckta pappersposter. Tyvärr inbjuder den här nya presentationsformen mindre till samtal och diskussioner mellan författarna och de som tittar på dem. För att kompensera för detta hade ASSH valt ut några av dessa e-posters för presentation vid särskilda tidpunkter. Kanske skulle det fungera bättre om dataskärmarna var mer centralt placerade och om alla posters hade en eller flera tider för presentation? Jag hoppas att denna presentationsform utvecklas eller revideras för kommande kongresser.

Chicago

Efter ASSH-kongressen var det dags för första klinikbesöket i Chicago, UChicago och Jennifer Wolf som precis avslutat en hektisk sista vecka som president för ASSH. Trots detta gav hon en engagerad presentation av sjukhuset, deras klinik och operationsavdelning. Sjukhuset, som nyligen blivit ett så kallat 'Trauma 1 center', ligger i södra Chicago, ett område präglad av fattigdom och hög kriminalitet. Det återspeglades i operationsprogrammet med skottskador i arm och hand samt skador orsakade av våld i nära relationer, bland annat.

Vårt Chicagobesök var uppdelat på två dagar, och på dag två besökte vi Loyola Medicine. De har ett upptagningsområde i västra Chicago med en liknande socioekonomisk demografi. Terry Light tog emot oss för morgondiskussioner om sjukvårdsupplägg i olika länder och diskussioner om fall. Därefter följde besök i operationssalarna, ledda av Sonya Agnew. Efter nästan tre veckor som resande fellow utan att få tvätta in på operation började det klika ordentligt i mina kirurgfingrar. Men samtidigt måste jag också framhålla att vi fick möjlighet att delta i diskussioner om beslut i operationssalarna på ett mycket inbjudande sätt, och kunskapsutbytet gick åt båda håll. Under besöken på mottagningarna och i operationssalarna märkte vi att arbetssätten var i stort sett desamma, oavsett om vi jämförde mellan de kliniker vi besökte i Nordamerika eller våra hemländer. Samtidigt konstaterade vi skämtsamt att "människans arvs massa också till 95% överensstämmer med grisens" (NB: efterforskningar efter resans avslutande visar att en korrekt siffra är snarare 85-90%, medan siffran för schimpanser är ca 95%).

Travelling Fellows och Dr Jennifer Wolf på helikopterplattan UChicago

Travelling Fellows och Dr Sonya Agnew Loyola Hospital

Dr Terry Light, hans BMW med registreringsnummer 'HAND', och jag

Charlottesville

Det sista stoppet som resande fellow var i Charlottesville på University of Virginia. Gruppen delades upp under två dagar. Vi fick besöka UVA Health Center Ivy Road, som var vår värd Bobby Chhabras kreation. Han hade varit involverad i finansieringen och arkitekturen av sjukhuset, med hans egna ord hans drömsjukhus. Det var ett imponerande sjukhus med stora ytor och en genomtänkt utformning för patient- och personalflöden inom tre områden: handkirurgi, ryggkirurgi och 'sportsmedicine', som i praktiken fokuserade på mjuk vävnadskirurgi för axel, armbåge och knä. En tydlig skillnad var den höga personaltätheten och höga patientflödet på mottagningen jämfört med vad jag är van vid hemma. Även om en vanlig mottagningslista med cirka 40 patienter per dag till en början verkade överväldigande, måste den ses i sitt sammanhang. På mottagningen, som bestod av 9 mottagningsrum, arbetade 3 'practitioners', som ungefär motsvarar överläkare. Varje practitioner hade en fellow, en ST-läkare, en 'physician assistant' (en läkarutbildad person som utför begränsade uppgifter och måste övervaka av en läkare). Varje practitioner hade också hjälp av en till två sjuksköterskor och en scribe som skrev journaler, remisser och annan dokumentation i realtid i mottagningsrummet. På samma sätt kunde en practitioner fungera som huvudkirurg på flera operations-salar samtidigt, gå emellan för att handleda eller delta i kritiska moment. Min slutsats är att båda systemen har sina fördelar, och det kan vara svårt att byta helt och hållet, men båda sidor kan dra nytta av att lära av varandra.

Jag och Dr Chhabra iklädda mottagningskläder, UVA, Charlottesville

Philadelphia

Min sista vecka i Nordamerika var hos Scott Kozin, Dan Zlotolow och Eugene Park på Shriners Childrens' Hospital i Philadelphia. Alltså tillbaka där jag varit två och en halv vecka tidigare! Bakgrunden till återbesök detta vara att jag redan ett år tidigare planerat en vistelse hos dem, en vistelse som nu blev lite förkortad pga ASSH International Travelling Fellowship. Fördelen med att ha varit där en kort sväng tidigare var att jag snabbt kom in på platsen, kände igen mig och blev igenkänd. Dagarna bestod i fritt val att vara med Scott, Dan och Eugene på operation eller mottagning. Besökte även deras rörelsemätningsslabb som är bemannat med tre personer och som används för att filma gång- och/eller armrörelser före och efter behandlingar hos t ex spastiker eller födelserelaterade plexusskador (OBP). Både med höghastighetskamera men även med 3D motion capture. Mottagningarna och operationerna bestod av blandad hand- och övre extremitetskirurgi, allt från SAN-till-SS och Somsak-nervtransfer på barn med OBP med spontanrestituerad armbågsfleksion till hyperselektiv neurektomi i arm och hand på barn med spastisk cerebral pares, one-bone-forarm på 15-åring med OBP, syndaktylier, osteotomier vid artrogrypos, och TEN-spikning av underarmsfrakturer. Under korta pauser mellan patienter hade vi möjlighet att diskutera och jämföra våra arbetssätt, behandlingsindikationer och mycket annat. Att få möjlighet att under flera dagar diskutera och fråga mer i detalj kring deras syn på behandling mm var väldigt givande. Dan och Scott har en digert utbildningskapital av föreläsningar som också går att komma åt på internet (littlearms.org) eller i de böcker som de författat/editerat.

Reflektioner

Första dagen när jag återvände till kliniken i Umeå fick jag frågan: "Vad har du lärt dig?" Ironiskt nog kunde jag inte ge ett omedelbart rakt svar. Efter lite funderingar kunde jag ändå säga att jag har lärt mig mycket, t.ex. ändrade jag en operation andra dagen efter hemkomsten vilket jag inte hade gjort om det inte varit för resan som fellow. Men jag tror att de största lärdomarna från resan är bredare än att handla om t.ex. skillnader i detaljer på operation eller i bedömningar på mottagningen. De största lärdomarna och nyttan med resan handlar om kalibreringen av var vi står jämfört med enheter som betraktas som världsledande, nätverket av handkirurger som jag har fått möjlighet att bygga upp både inom och utanför Nordamerika, och möjligheten att uppleva värdskapets engagemang. Resan har också gett mig möjlighet att reflektera över mitt arbete hemma i Umeå på ett sätt som kanske inte är möjligt under en hektisk vardag hemma i Umeå med fullspäckade arbetsdagar och fritid. Jag tror att timingen för min resa, dvs några år efter att jag blivit specialist, på många sätt var optimal relaterat till vad jag kunde få ut av resan.

Tacksamhet

Jag vill avsluta med ett stort tack till mina kollegor vid Hand- och Plastikkirurgiska kliniken i Umeå, mitt resesällskap Esther, Will och Assaf, samt alla värdar och personer som har tagit emot mig med värme och engagemang under resan. Ett särskilt stort tack till Gabrielssons stiftelse, som har bidragit till en betydande del av finansieringen av resan vilket möjliggjort mitt fellowship.

Tack!

Per Nordmark, Handkirurgen, NUS, Umeå 231029
per.nordmark@regionvasterbotten.se

'Scrubs' i olika former under resan. Ett ovanligt inslag var att se människor i operationskläder på väg till eller från arbetet, eller som på en av bilderna på oss ovan, vid inköp av lunch.